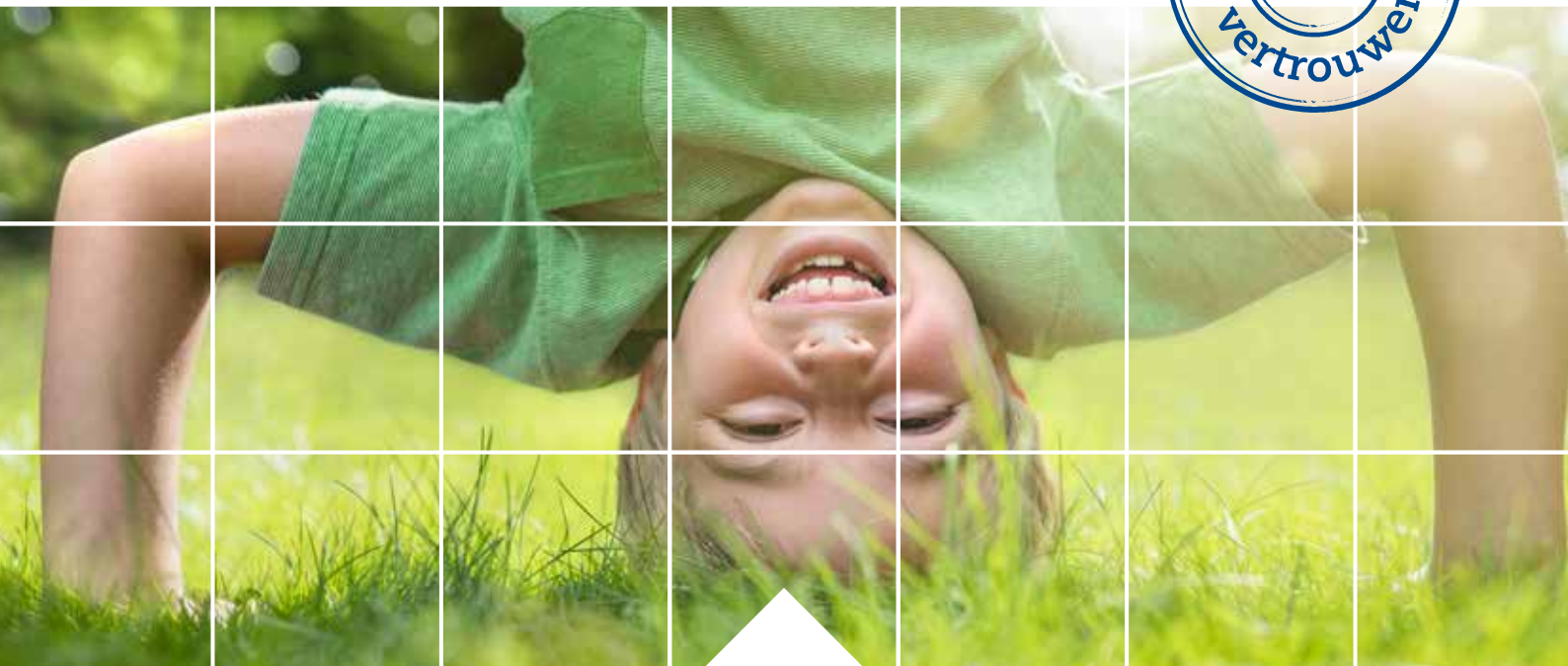


VISIE OP BEWEEG- EN ONTMOETINGSRUIMTE

VISIEDOCUMENT GEMEENTE HEUSDEN



Opdrachtgever:
Projectnr:

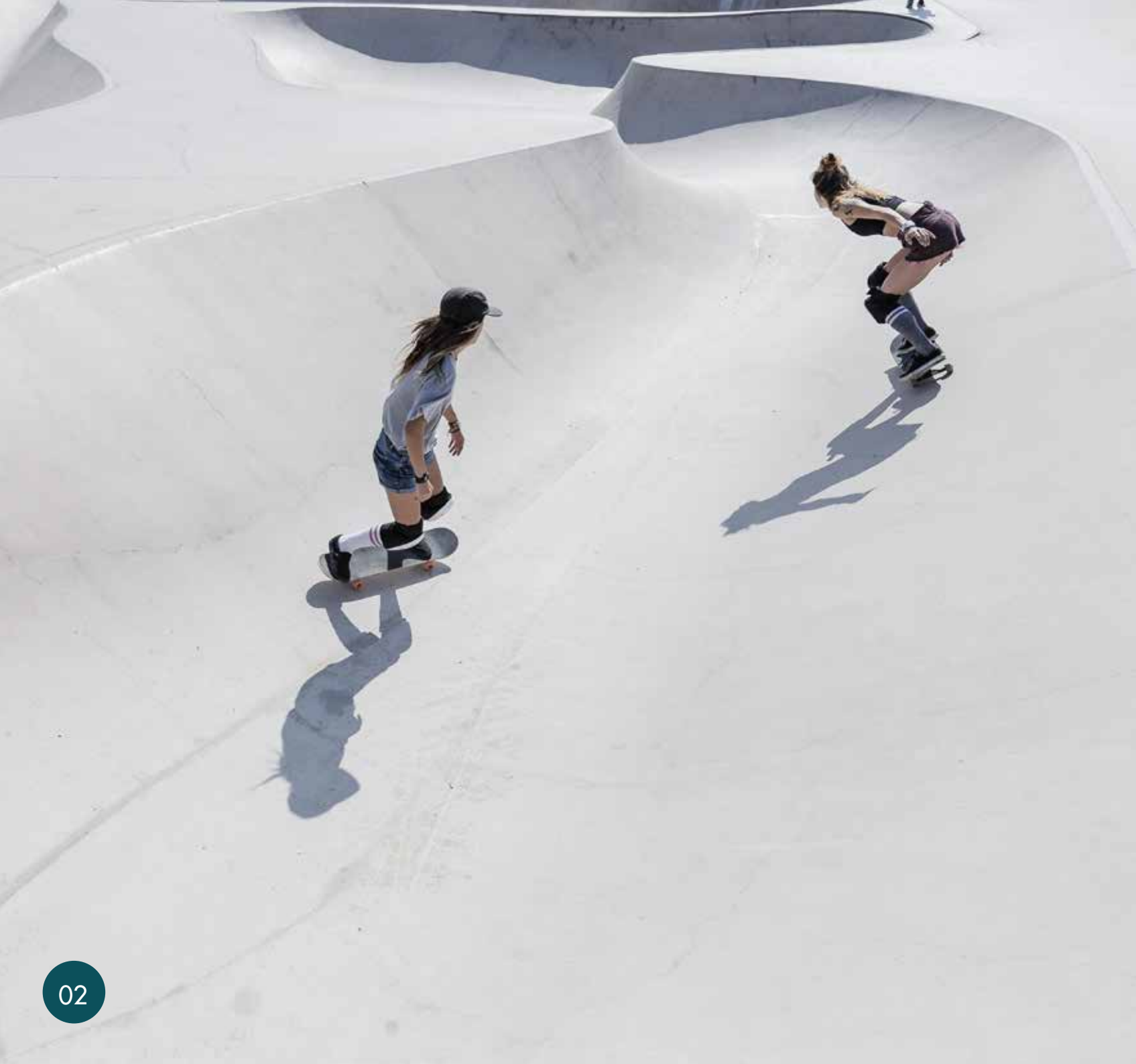
Gemeente Heusden
HSD025

Datum:

29 juli 2022



kragten



INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
	Aanleiding van een nieuwe visie beweeg- ontmoetruimte	5
	Een andere kijk op de inrichting van de openbare buitenruimte	7
2	HEUSDEN NADER BEKIJKEN	8
2.1	Trends en ontwikkelingen	8
3	PROCESBESCHRIJVING TOTSTANDKOMING VISIEDOCUMENT	14
3.1	Proces totstandkoming visie	15
3.2	Kaarten	16
3.3	Structuuranalyse	18
3.4	inloopavond	20
4	AMBITIES BEWEEG- EN ONTMOETINGSRUIMTE HEUSDEN	22
	Ambitie 1 Aantrekkelijke en toegankelijke beweeg- en ontmoetingsplekken voor jong tot oud	24
	Ambitie 2 Grote centraal gelegen beweeg- en ontmoetings-plekken voor de wijk, onderwijs- en zorg-instellingen.	32
	Ambitie 3 Integratie speel- en beweegruimte met andere ruimtelijke opgaven in de gemeente	36
	Ambitie 4 inwoners betrekken bij het (her)ontwikkelen van speelplekken	42
5	WERKWIJZE GEMEENTE	46
6	KANSENKAARTEN TOELICHTING	48
	Drunen, resutaten scansessie gemeente	50
	Oud-Heusden, resutaten scansessie gemeente	52
	Vlijmen, resutaten scansessie gemeente	54

1 INLEIDING

De leefomgeving kan veel betekenen als medicijn op het gebied van leefbaarheid en gezondheid, oftewel de kwaliteit van leven. Dan geldt wel dat de leefomgeving uit moet nodigen tot gebruik. Zo krijgt de openbare ruimte als beweegruimte en ontmoetingsplek een vanzelfsprekende plek in het dagelijkse leven. We kunnen tenslotte niet voor mensen bepalen dat ze gezonder moeten gaan leven, maar kunnen ze wel uitnodigen om actiever gebruik te gaan maken van hun leefomgeving. Om dat voor elkaar te krijgen is het essentieel om te kijken wat past bij de gemeente Heusden en dat de juiste voorzieningen op de juiste plaats komen te liggen, maatwerk dus....

Samen met de gemeente zijn we op zoek gegaan naar de speel-, beweeg- en ontmoetpotentie van de openbare ruimte binnen de gemeente Heusden. De gemeente Heusden wil graag de inwoners betrekken bij de verschillende werkvelden waarbinnen de gemeente actief is, waaronder de openbare ruimte. Specifiek voor sport, bewegen en spelen zijn er initiatieven en/of vragen vanuit de inwoners gekomen voor voorzieningen. De gemeente wil hier graag op inspelen maar alleen wanneer deze vragen aansluiten bij een bredere behoefte en geplaatst kunnen worden op de juiste plek.

Aanleiding van een nieuwe visie beweeg- ontmoetruimte

- In de raadsvergadering van 6 juli 2021 is een motie aangenomen met als onderwerp 'Voor een sportieve leefomgeving'. Deze motie draait feitelijk om het in staat stellen tot en het bevorderen van meer beweging bij alle inwoners. Het middel dat de raad daarbij in wil zetten zijn onze talrijke sportveldjes en speeltuintjes. Er blijken meerdere uitdagingen te spelen rondom deze locaties:
- 37 locaties met speeltoestellen moeten binnen 2 jaar gerenoveerd worden ivm de staat van de toestellen. Geraamde kosten zijn ruim 1 miljoen, terwijl er jaarlijks een budget van 90.000 gereserveerd is voor onderhoud en renovaties.
- De jongste jeugd wordt goed bediend qua speellocaties. Er is nauwelijks aanbod voor ouderen op het gebied van bewegen.
- Vanuit inwoners komen veel initiatieven binnen op het gebied van bewegen. In de huidige aanpak worden deze initiatieven los van elkaar behandeld en is er een beperkt toetsingskader.
- Er blijkt een behoefte aan ontmoeten. Het zelf initiëren van ontmoeting blijkt soms lastig. De gemeente kan hierin faciliteren. Ontmoeting in de buurt zorgt voor een grotere sociale cohesie, is preventief voor eenzaamheid en verhoogt het woongenot.
- In het mobiliteitsplan (vitaliteitsroutes) en omgevingsplan is veel aandacht voor bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte.
- Dit document is een visie op bewegen en ontmoeten met spelregels. Het document geeft input voor het beleid op bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte en uitgangspunten en spelregels voor de inrichting van de openbare ruimte. Hiervoor zijn kansenskaarten opgesteld.



Een andere kijk op de inrichting van de openbare buitenruimte

De gemeente Heusden heeft diverse uitdagingen om de leefomgeving toekomstbestendig te maken en te houden. Nieuwe opgaven zoals klimaatbestendigheid, waterberging, biodiversiteit en mobiliteit. Daarnaast heeft de gemeente met uitvoerende partijen de taak om ervoor te zorgen dat mensen zo goed mogelijk gefaciliteerd en gestimuleerd worden om een gezonde leefstijl aan te nemen. Dit is van groot belang om inwoners van de gemeente van jong tot oud fysiek en mentaal fit te houden. De relatie tussen leefomgeving en sport- en beweggedrag is hier van belang. Er is immers afdoende aangetoond dat (meer) beweging leidt tot gezondheidswinst. Als van de inrichting van de omgeving een stimulerende werking op sporten en bewegen uitgaat, dan betekent dit dat indirect gezondheidswinst kan worden geboekt. Dat rechtvaardigt aandacht voor het nemen van beweegvriendelijke inrichtingsmaatregelen in de wijken van de diverse dorpen in de gemeente.

Een leefomgeving waaraan gezondheidsbevorderende kwaliteiten kunnen worden toegeschreven, (open ruimtes, ontmoetingsplekken, menging van functies) omvat meer dan de beweegvriendelijke omgeving, omdat hierbij ook naar sociale en mentale gezondheidsaspecten wordt gekeken. Nieuw beleid op het gebied van spelen en bewegen zal ook afgestemd moeten worden met andere beleidsvelden om de inrichting van de leefomgeving integraal te beschouwen. De gemeente Heusden staat voor sport-, beweeg- en speelbeleid en beleid gericht op de beweegvriendelijke omgeving dat is in zijn ruimtelijke uitwerking onderdeel is van een integraal gebiedontwikkelingsbeleid. Zo is groen en water in de woonomgeving interessant vanwege gezondheidseffecten, maar ook nodig voor waterberging, verkoeling, als overloop en reservaruimte, evenemententerrein en dergelijke. Door de afstemming tussen verschillende beleidsvelden ontstaan kansen waarmee de leefomgeving toekomstbestendig wordt ingericht en waarbij invulling gegeven wordt aan een van de randvoorwaarden, namelijk de inrichting van de fysieke leefomgeving, om mensen zo goed mogelijk te helpen om gezonde keuzes te maken.

2 HEUSDEN NADER BEKIJKEN

Om in te kunnen schatten wat de toekomst gaat brengen voor de gemeente Heusden is het belangrijk om te weten waar de gemeente nu staat. Door gebruik van data en de juiste analyses is het mogelijk een beeld te vormen van de ontwikkelingen en de effecten hiervan in de toekomst.

2.1 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Buiten spelende kinderen, op de fiets naar het werk, in verenigingsverband sporten, een zwembad, bibliotheek of buurthuis op de hoek, een verzorgde oude dag in het verzorgingstehuis of met je 65e met pensioen, allemaal zaken die de laatste jaren minder vanzelfsprekend zijn dan de jaren ervoor. Kenmerken voor een veranderende samenleving waarin o.a. individualisering, technologische- en demografische ontwikkelingen een rol spelen.

In de bijgevoegde afbeeldingen is een overzicht gegeven van de belangrijkste landelijke trends en ontwikkelingen die impact hebben op de openbare ruimte en de leefomgeving.

Daarna zoomen we in op gemeente Heusden en laten we gezondheid en bewegen in cijfers en grafieken zien, die uit onze analyses zijn vastgesteld.



Ontwikkelingen SPORT & BEWEGEN

FLEXIBILITEIT BINNEN SPORT EN BEWEGEN

We hebben het met z'n allen steeds drukker. Mede daarom zoeken we steeds meer naar flexibiliteit in ons leven. Zo ook in de manier waarop we sporten. We willen zelf bepalen wanneer, hoe en met wie we sporten.



BEWEGEN IN DE OPENBARE RUIMTE

De druk op onze openbare ruimte neemt alsmaar toe. Toch willen we onze steden leefbaar en gezond houden. Zorgen dat ze bijdragen aan onze kwaliteit van leven. Sporten draagt bij aan deze kwaliteit én aan de flexibele levensstijl die we wensen. Daarom sporten we steeds vaker in de openbare ruimte. Ook het Sportakkoord van 2018 richt hier haar peilen op.



TECHNOLOGIE KANS OF BEDREIGING?

Veel mensen zien technologie als een van de redenen dat jongeren minder sporten, denk maar eens aan online games. Toch zorgt technologie er ook voor dat we vaker en beter kunnen sporten. We krijgen meer inzicht in onze gezondheid en prestaties en worden gemotiveerd om te sporten. Hoe zetten we dit in de toekomst in?



OVERHEID ZET MEER IN OP SPORTEN

De politiek ziet steeds meer het belang van sporten in. Dat sporten goed is voor de fysieke gezondheid was wel duidelijk, maar steeds vaker kijkt men ook naar de voordelen op mentaal en sociaal vlak. De politiek beseft dat bewegen positief bijdraagt aan de kwaliteit van leven.



DROP OUTS IN DE SPORT NEMEN TOE

De groep van 12 tot 18 jaar is de grootste groep wekelijkse sporters. Toch is dit ook de groep waar sportverenigingen een daling in het ledenaantal zien. Van de 5 tot 11 jarige sportte in 2012 maar liefst 66% bij een vereniging, bij de 12 tot 23 jarige groep was dit aantal afgenomen tot 47%. Juist deze leeftijdscategorie aan sport binden is heel belangrijk. Jongeren die tijdens de adolescentie blijven sporten, doen dit als twintiger/dertiger in de meeste gevallen ook.



COMBINEREN BELEIDSVELDEN

Hoewel nog te weinig, wordt steeds vaker de link met andere beleidsvelden zoals bijvoorbeeld zorg, gezondheid en onderwijs gemaakt. Door onze uitdagingen in de maatschappij vanuit meerdere brillen te bekijken kunnen we pas écht tot effectieve oplossingen komen. Dit vraagt om een intensieve samenwerking tussen partijen.



Ontwikkelingen GEZONDHEID

TOENAME BEWEEGARMOEDE EN OVERGEWICHT

Dit is vooral een groeiend probleem onder onze jongeren. De afgelopen 40 jaar is het percentage kinderen met obesitas wereldwijd verzevenvoudigd volgens de World Health Organization.



(ON)GEZONDE LEEFSTIJL

Een stijgend aandeel van de huidige zorgkosten is te verklaren door een ongezonde manier van leven. Nu en in de toekomst stelt ons dit voor uitdagingen. Wie betaalt hiervoor? En wat is de rol van de overheid en partijen in de zorg voor preventie?



MEER AANDACHT VOOR PREVENTIE



Mede door de stijgende kosten is aandacht voor preventie essentieel. De kracht zit in een positieve benadering van gezondheid rondom: veerkracht, vitaliteit en een betekenisvol leven. De overheid zet hier ook steeds vaker op in door bewegen te stimuleren. Bewegen is immers goed voor fysiek-, mentale- en sociale gezondheid.

IEDEREEN IS PATIENT

Ondanks dat we ons gezonder voelen én bewuster bezig zijn met onze gezondheid, is er een toename in het aantal chronisch zieken. Dit komt mede doordat we met z'n allen steeds langer leven. Door de gezondheidszorg kunnen we veel langer leven met deze chronische ziekten.



VERANDERENDE VERZORGINGSSTAAT

De zorg staat voor flinke uitdagingen. We wensen betere zorg voor meer mensen tegen een lagere prijs per persoon. We willen maatwerk én een betere kwaliteit. Doordat we mondiger worden is de zorgmarkt steeds transparanter. We willen andere systemen en daardoor ontstaan meer varianten in de zorg. Door het groeiend aantal ouderen is er ook steeds meer zorg nodig. Dit kan de overheid niet alleen, er komt steeds meer bij gemeenten én bij burgers zelf te liggen. Denk maar eens aan de toenemende mantelzorg.



KWALITEIT VAN LEVEN

Persoonsgerichte zorg met een positieve bijdrage aan de kwaliteit van leven staat voorop. Door focus op kwaliteit van leven vervaagt de grens tussen werk, wonen en zorg. Het wegnemen van stress op het werk draagt immers ook bij aan een betere gezondheid.



Ontwikkelingen SOCIAAL

MEER OUDEREN EN VITALE OUDEREN

De gemiddelde oudere is fitter, energiever en actiever dan ooit te voren. Ze blijven langer thuis wonen en staan midden in de maatschappij. Het aandeel 65-plussers zal in 2060 tot 26% toenemen en het aantal 80-plussers met 11%. Naast het groeiend aantal ouderen hebben we te maken met de ontgroening, het aantal jongeren in onze maatschappij neemt af. Hiermee kunnen we dus stellen dat de ouderen een belangrijke doelgroep binnen onze maatschappij zijn.



INDIVIDUALISERING GROEIT

De individualisering zorgt voor nieuwe manieren van wonen, leven, werken, bewegen en vrije tijd besteden veranderd. Individualisering zorgt voor meer eengezinshuishoudens en kleinere woningen. We sporten minder bij clubs en werken waar en wanneer wij dat willen. Maar juist doordat we steeds meer gericht zijn op het individu hebben we ook de tegenhangende behoefte om samen te zijn, waarbij het individu in de groep blijft bestaan. We zoeken gelijkgestemde en vormen samen met hen een groep. Dit zorgt echter voor meer polarisatie van de samenleving. En dit stelt ons weer voor nieuwe uitdagingen.



BURGERS MET MIGRATIEACHTERGROND

De bevolking in Nederland maakt de laatste jaren een fiks groei door. In de eerste drie kwartalen van 2017 groeide het aantal inwoners in Nederland met ruim 80 duizende individuen. Deze groei is vooral een gevolg van buitenlandse migratie, zowel binnen als buiten Europa. brengt een verandering in de bevolkingssamenstelling met zich mee.



EENZAAMHEID KOMT STEEDS MEER VOOR

Hoewel de ouderen van nu een stuk actiever in het leven staan, neemt mede door de toename van het aantal ouderen ook de eenzaamheid toe. Maar laten we ons niet vergissen, onder jongeren is eenzaamheid ook een serieus probleem. Ook ouderen migranten is een groep waar extra aandacht voor eenzaamheid nodig is. De vraag naar sociaal contact is groot, hierbij kunnen gemeenten en burgers een belangrijke rol nemen.

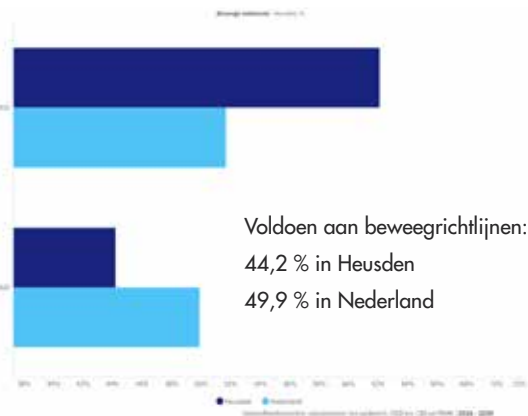


BURGER WIL MEER EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID

Burger en overheden zoeken naar een nieuwe aanpak van maatschappelijke opgaven. Hierdoor veranderen traditionele rollen. Burgers kunnen steeds meer invloed uitoefenen. Bijvoorbeeld op beleid of hun eigen leefomgeving.



Beweeggedrag in Heusden

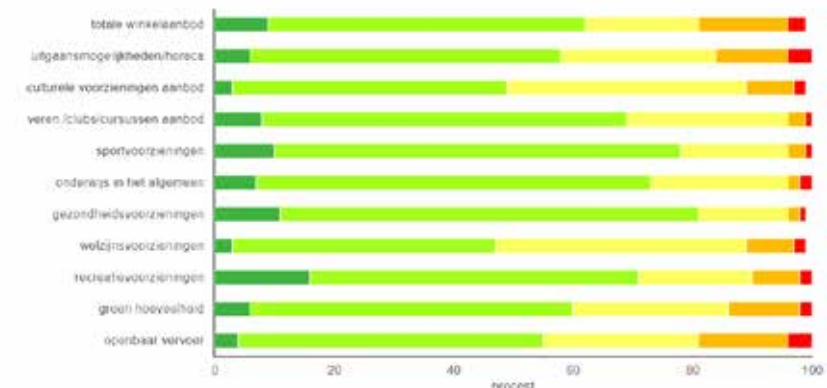


Leefstijl

	Buurt	Gemeente	Nederland
Bevolking		36033	17407585
Cijfers over leefstijl (%)			
Overgewicht		52.8	50.8
Ernstig overgewicht		16.6	15.6
Rokers		16.1	17.9
Voldoet aan alcoholrichtlijn		41	43.9
Beweegrichtlijnen		46.2	49.9
Sporters		50.8	48.9

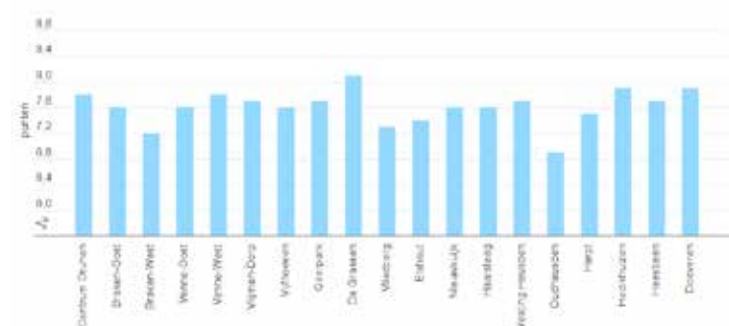
Buurtcijfers Leefstijl, bron: rivm.nl

Waardering voorzieningen



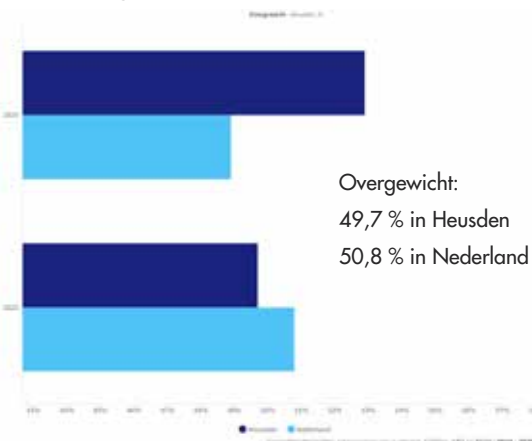
Waardering voorzieningen – rapportcijfer 2020

Waardering buurt in het algemeen

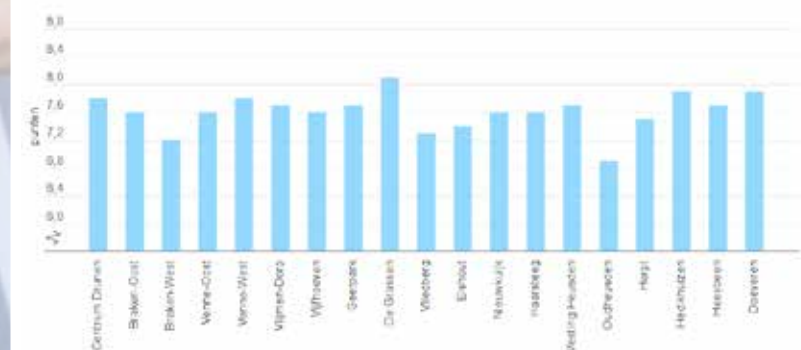


Waardering buurt – rapportcijfer 2020

Overgewicht in Heusden

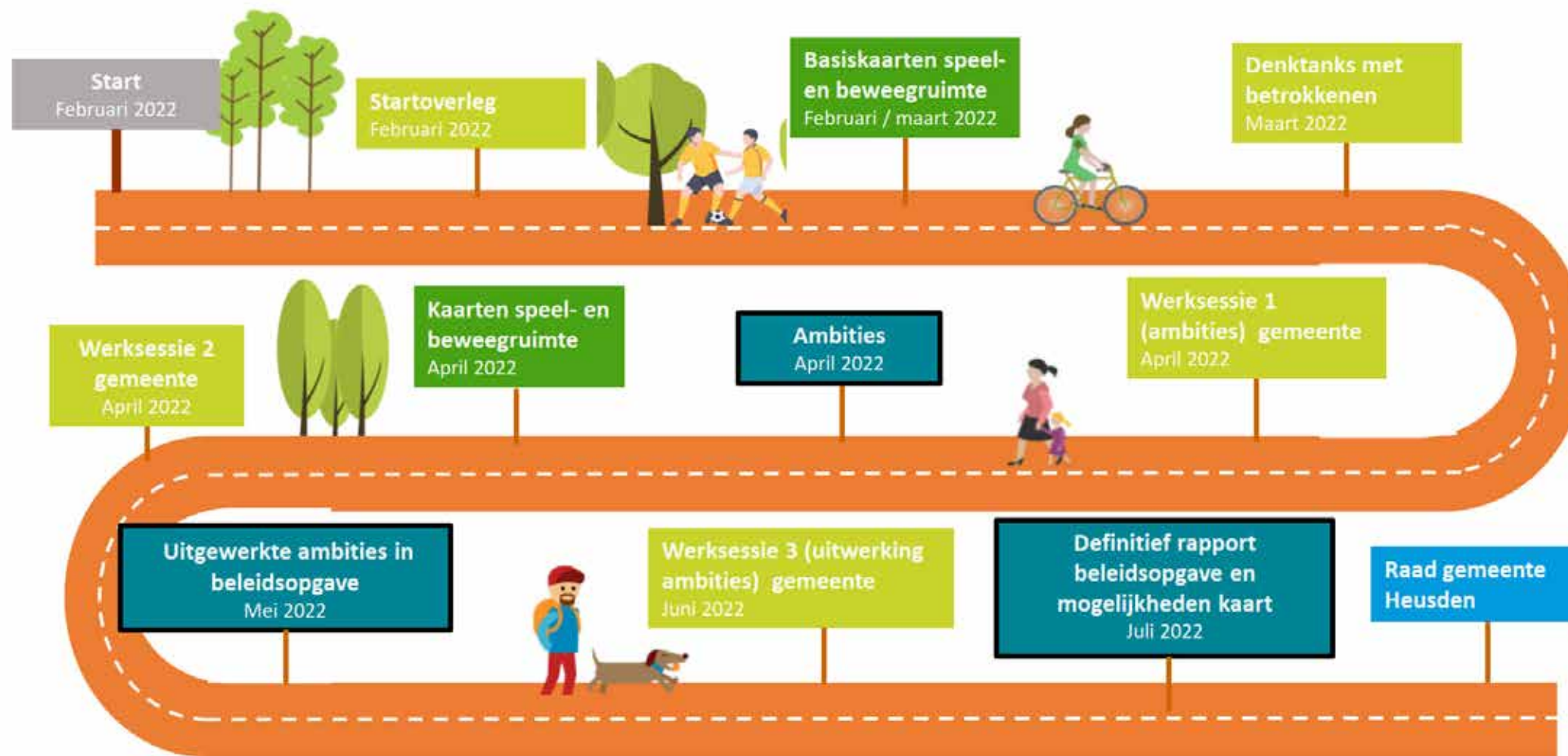


Leefbaarheid



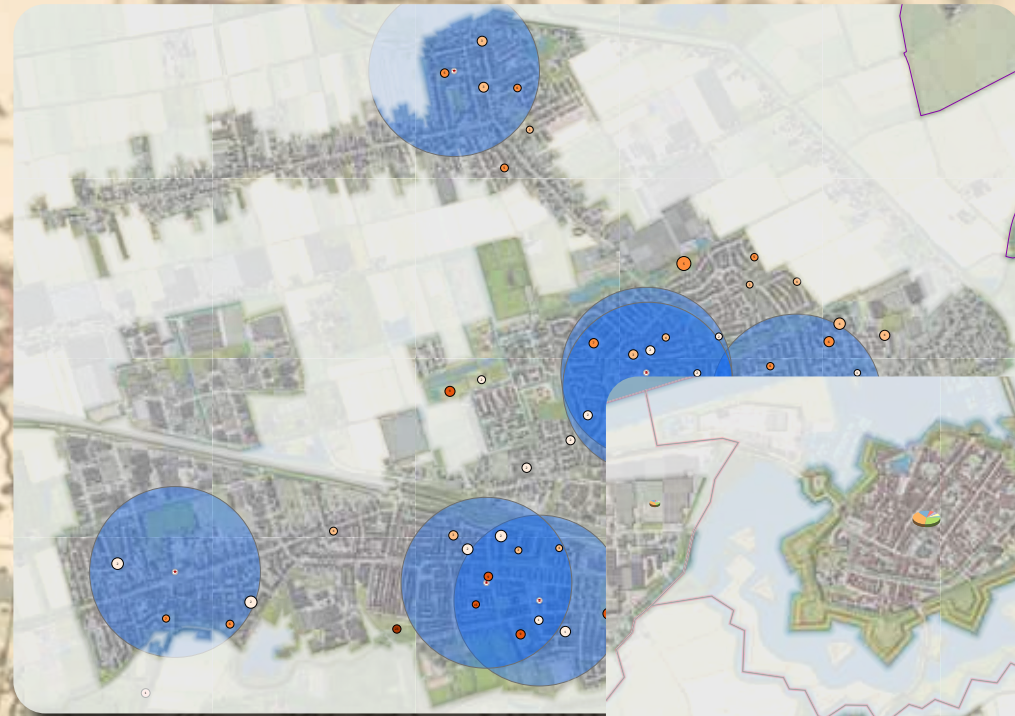
Leefbaarheid algemeen (rapportcijfer) – 2020 Wijken in gemeente Heusden

3 PROCESBESCHRIJVING TOTSTANDKOMING VISIEDOCUMENT



3.1 PROCES TOTSTANDKOMING VISIE

- Databewerking
- Kaarten bestaande en kaartvervaardiging beweeg- en ontmoetingsplekken (aanbod, doelgroep, spreiding en ontwikkelingen)
- Denktanks
- Beleidsadviseurs gemeenten en externe organisaties (sport, gezondheid, beheer openbare ruimte en beweegonderwijs)
- Betrokkenen buurten en wijken (Buurt Bestuurt, welzijn, jeugdambassadeurs)
- Ambities en speerpunten en uitwerking
- Beleidskaders voor speel- en beweegruimte



Kaartlagen zijn aangeleverd met daarop de volgende gegevens:

- Demografie
- Waarde van speelplekken
- Status en afschrijving van de speelplekken
- Groen-blauwe infrastructuur
- Buffers rond de speelplekken
- Onderwijslocaties

- Demografie
- Waarde van speelplekken
- Status en afschrijving van de speelplekken
- Groen-blauwe infrastructuur
- Buffers rond de speelplekken
- Onderwijslocaties

3.3 STRUCTUURANALYSE

2.2.1 Scholen

Heusden biedt basis-, voortgezet- en speciaal onderwijs. Het aanbod ligt verspreid over Heusden. Concreet heeft onderwijs behoefte aan speel-/recreatierruimte (vaak eigen voorziening) en een binnensportaccommodatie voor het bewegingsonderwijs.

Vanuit bewegend leren zien we een stijgende behoefte aan beweegruimte. Daarnaast zien we door ontwikkelingen ook een verminderd vermogen bij kinderen om zich zelfstandig in de buitenruimte te vermaken. Het onderwijs kan, indien er geschikte buitenruimte aanwezig is, bewegen integreren in het onderwijs. Hierdoor worden beweegmogelijkheden uitgebreider en maken kinderen van jongs af aan weer kennis met de mogelijkheden van buitenspelen. Het koppelen van beweegaanbod in de buitenruimte met onderwijs kan, bij voldoende draagvlak, zeer effectief werken voor bevordering van een actieve maatschappij. Een cluster van onderwijsvoorzieningen is vanuit dit perspectief interessant voor de werking van het beweegnetwerk.

2.2.2 Sport

Naast individuele sporters en commerciële aanbieders van sport (o.a. sportscholen) faciliteert de gemeente Heusden op verschillende locaties zowel binnen- als buitensport. Binnensportvoorzieningen vinden we verspreid binnen de gemeente en over het algemeen nabij onderwijslocaties. De buitensportvoorzieningen zijn aan de randen van de bebouwing gesitueerd.

2.2.3 Spelen in de openbare ruimte

Verspreid over de gemeente liggen diverse speelplekken en trapveldjes. Deze locaties zijn over het algemeen voorzieningen dicht bij de inwoners en worden meestal gebruikt door kinderen met een lagere zelfstandige actieradius (kinderen tot circa 10 jaar). De bereikbaarheid, en daarmee het gebruik, van deze voorzieningen is sterk afhankelijk van de aanwezige doelgroep. Op basis van de demografische cijfers liggen de voorzieningen voornamelijk in gebieden waar ook de grootste doelgroep te vinden is. Over ca. 10 jaar zal dit voor sommige wijken kunnen veranderen waarbij gekeken kan worden of de speelplaatsen nog een passende functie hebben. Landelijk wordt wel een trend waargenomen waarbij kleinere speelplekken vervangen worden door centraal gelegen grotere speellocaties. Voordeel hierbij is dat er meer variatie en diversiteit aangeboden kan worden en het aantal locaties afneemt. De ontwikkelkaart kan bij deze ontwikkeling ondersteunen bij de zoektocht naar geschikte locaties. Het borgen van voldoende speelplekken voor de jongste jeugd (t/m 6 jaar) is belangrijk voor de ontwikkeling.

2.2.4 Groen en water

De aanwezigheid van groen of water stimuleert lichamelijke activiteit (bron: volksgezondenzorg.info). De bestaande groen- en waterstructuur vormt hiermee een belangrijke drager voor een aantrekkelijk verbinden beweegnetwerk.

2.2.5 Verbindingen

Vanuit de structuuranalyse is afgeleid dat er voldoende locaties binnen Heusden zijn die mogelijkheden bieden voor bewegen en spelen. Om fysieke ruimte te kunnen koppelen met bestaande voorzieningen en te integreren in een netwerk is de volgende stap om te kijken naar mogelijke verbindingen. Hierbij focussen we ons op aantrekkelijke verbindingen die gebruik maken van bestaande groen – en water structuren.

Wanneer we kijken naar het aanwezige groen en water binnen de gemeente Heusden valt direct het omvangrijke en aantrekkelijke buitengebied op. Deze zone is een aantrekkelijke beweeglocatie voor mensen met een grotere actieradius en/of een reeds aanwezige sportmotivatie (ervaren sporter). Het buitengebied is echter voor doelgroepen met een beperktere actieradius (b.v. jeugd, ouderen en mindervaliden) minder haalbaar als beweeglocatie. Het beweegnetwerk richt zich op het verbinden van bebouwde ruimte met het buitengebied maar focust op het bereikbaar en zichtbaar maken van bewegen binnen de bebouwde kom.

Naast een verbindende structuur zijn er ook verschillende groene ruimten aanwezig. Deze variëren van parken tot en met speellocaties. Deze ruime locaties bieden in elk geval ook fysieke ruimte om het beweegnetwerk te versterken.

De verbindingen hebben in 4 hoofddoelen:

- 1) Fysiek bereiken van beweeglocaties/voorzieningen via een aantrekkelijke route
- 2) Koppelen van functies (onderwijs, sport, e.d.) met speel- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte
- 3) Door herkenbaarheid het genereren van aanloop naar speel- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte
- 4) Het faciliteren van beweging in aantrekkelijke veilige openbare ruimte.

3.4 INLOOPAVOND

Om te komen tot een leef- en beweegomgeving die ook echt gebruikt gaat worden is het van groot belang de uiteindelijke gebruikers mee te nemen in het denkproces. Tijdens diverse interne sessies en een inloopavond, 24 maart 2022, hebben we de inwoners van de gemeente Heusden de mogelijkheid geboden om in gesprek te gaan over mogelijke invullingen van de buitenruimte, daarnaast hebben we ze meegenomen in de aanpak en proces. Gedurende de avond hebben we informatie verkregen over wensen, ideeën, aandachtspunten en ontwikkelingen. Deze informatie hebben we vervolgens meegenomen bij de ontwikkeling van de Kansenkaart.



WAT GAAT GOED?	WAT KAN BETER?	WAAR WILT U AFSCHEID VAN NEMEN?
 - Voldoende (groene) ruimte met potentie - Plekken voor bewegen, leren en ontmoeten (komma's) - Basestructuur (kwaliteit) - Veel speelplekken voor jeugd (3-12) - Kleine speelplekken voor de kleintjes - Initiatieven voor spelen en ontmoeten worden aanstart	 - Combinatie water, groen, spelen met onderwijs en woonruimte - Kwaliteit teststraten - Makkelijk geven aan plekken - Kwaliteit plekken (voorzieningen en ondergrond) - Combinatie hardware, software en orgaan (programmering/ activiteit) - Creëren van een netwerk van beweegplekken verbonden door veilige routes - Samenkomen op plekken (ontmoeten) - Openbare speelplekken verlichten voor overgebruik - Meer openstellen van sportparken	 - Ruimten die alleen voor kinderen zijn ingericht - Scherpe ruimten met verscheidende toestellen - De inrichting van een ruimte voor spelen en bewegen sectoraal benaderen.
WAAR WILT U MEE BEGINNEN?		
		 - Eigenaarschap plekken - Verbindingen tussen speel en beweegplekken - Verbindingen tussen wijken en werkdagplekken aan de rand van stedelijk gebied (natuur, water en sport) - Integratie met wateropgaven - Start op plekken en ruimten voor jong tot oud en (ook) voor minder valide personen - Bewustwording belang van bewegen vergroten - Groene ruimten benutten

4 *AMBITIES BEWEEG- EN ONTMOETINGSRUIMTE HEUSDEN*

AMBITIE 1

AANTREKKELIJKE EN TOEGANKELIJKE BEWEEG- EN ONTMOETINGSPLEKKEN VOOR JONG TOT OUD

AMBITIE 3

INTEGRATIE SPEEL- EN BEWEEGRUIMTE MET ANDERE RUIMTELIJKE OPGAVEN IN DE GEMEENTE

AMBITIE 2

GROTE CENTRAAL GELEGEN BEWEEG- EN ONTMOETINGS-PLEKKEN VOOR DE WIJK, ONDERWIJS- EN ZORG-INSTELLINGEN.

AMBITIE 4

INWONERS BETREKKEN BIJ HET (HER)ONTWIKKELEN VAN BEWEEG- EN ONTMOETINGSPLEKKEN

AMBITIE 1

AANTREKKELIJKE EN TOEGANKELIJKE BEWEEG- EN ONTMOETINGSPLEKKEN VOOR JONG TOT OUD

Iedereen weet het inmiddels wel: bewegen is gezond! We vinden het belangrijk dat de openbare ruimte geschikt is voor iedereen, jong en oud, gezond en met een beperking.

Speerpunten

- Grote (groene) ruimten geschikt en aantrekkelijk maken voor alle doelgroepen.
- Centraal gelegen ruimten en plekken zijn geschikt voor minder valide personen alsmede de toegankelijkheid tot deze ruimten.
- Verhogen van kwaliteit van plekken door niet het toestel centraal te stellen maar de ruimte als geheel.
- Goede bereikbaarheid van beweeg- en ontmoetingsplekken
- Divers en toekomstgericht aanbod voor spelen, bewegen en ontmoeten

1 Grote en middelgrote beweeg- en ontmoetingsplekken

Grote centrale beweeg- en ontmoetplek: formaat plek minimaal 2000 m²

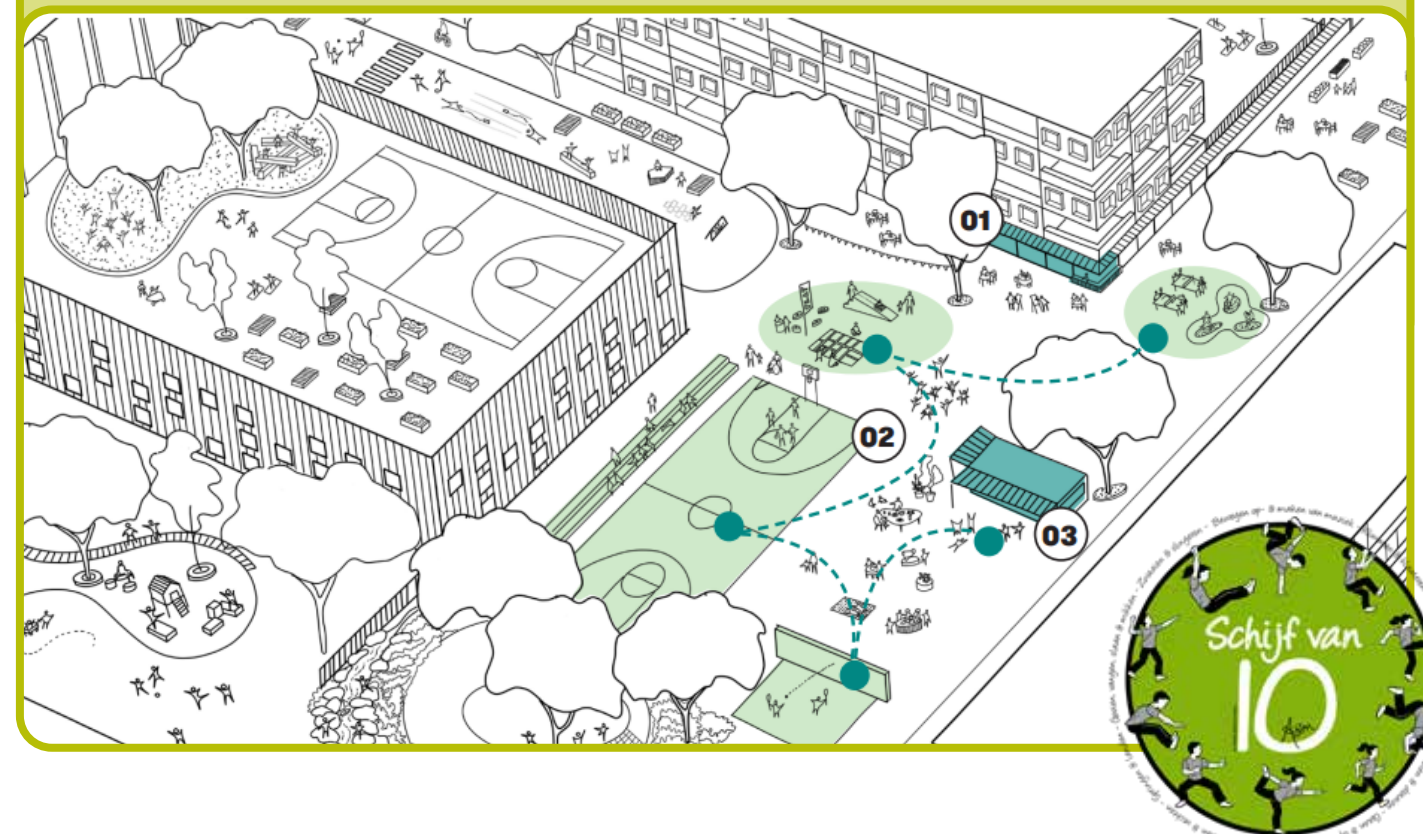
Middelgrote ontmoet- en beweegplekken: formaat plek minimaal 400 m²

Uitgangspunten

1. Voorkeur voor een centrale ligging dichtbij voorzieningen en in het zicht van woningen
2. Voorzieningen geschikt voor meerdere leeftijdsgroepen
3. Creëren van een ontmoetingsfunctie als onderdeel van een beweegplek, met zitgelegenheid (schaduwrijke plekken)
4. De beweeg- en ontmoetplek dient een goede toegankelijkheid te hebben, ook voor mensen met een beperking.
5. Veilige routes naar beweegplekken vanuit de wijken
6. Watertappunten waar mogelijk toevoegen aan de beweeg- en ontmoetingsplek
7. Streven om op grote speelplekken minstens 25% vrije ruimte te houden. Dit biedt mogelijkheden voor vrij spel en programmering.
8. Streven om het plaatsen van losse (enkele) speeltoestellen met weinig speelwaarde te vermijden omdat deze weinig toegevoegde waarde hebben en het potentiële gebruik van de ruimte beperken.
9. Streven naar divers aanbod op speelplekken. Dit geldt zowel voor de verschillende middelgrote speelplekken in een wijk als voor de grote speelplekken binnen een kern.
10. Speeltoestellen staan niet centraal in speelplekken. Bij het ontwerp staat de ruimte centraal en waar nodig kunnen elementen voor sport, spelen en bewegen ingepast worden om mensen te activeren. Dit kan met speel- en beweegtoestellen maar ook met hoogteverschillen, water, groen of andere elementen.
11. Richt speelplekken bij voorkeur zo in dat deze aanzet tot verschillende beweegvormen. Als uitgangspunt hiervoor kan de schijf van 10 van het Athletic Skills Model gebruikt worden.
12. Een speel- en beweegplek moet een gevoel van veiligheid geven. Een open en goed verlichte speelplek in het zicht van de voorkant van woningen wordt vaak als veilig ervaren.

IMPRESSIE VAN EEN BEWEEG- EN ONTMOETINGSRUIMTE VOOR ALLE LEEFTIJDSGROEPEN

1. Directe zichtbaarheid van speelruimtes van de aangrenzende woningen
2. Ruimtes voor kinderen gelegen grenzend aan recreatieruimten voor ouderen en jongeren
3. Aangrenzende schaduwrijke zitgelegenheid:
 - Combinatie zoeken met andere voorzieningen zoals scholen/buurthuizen of verzorgingstehuizen
 - Logische verbindingen tussen ruimten en plekken
 - Ruimten als geheel te beschouwen door een mix te creëren van sport- spel- en beweegaanleiding en ruimte voor ontmoeting



INSPIRATIE GROTERE EN MIDDELGROTE BEWEEG- EN ONTMOETINGSPLEKKEN

Door gebruik van verschillende elementen worden verschillende beweegvormen aangeboden op deze beweegplekken. Hierbij wordt niet alleen van toestellen gebruik gemaakt maar ook van omgevingselementen of elementen die op verschillende manieren gebruikt kunnen worden.



2 Kleine speelplekken

Uitgangspunten

Kleine speelplekken (< 400 m²) met weinig speeltoestellen en/of een enkele speelfunctie hebben vaak weinig speelwaarde of verminderen de speelwaarde van een plek (bijvoorbeeld een losse 'wikipip' op een grasveld). Bij bestaande kleine speelplekken zetten we in op een van de volgende opties:

- Het vergroten van de speelplek en mogelijk toevoegen van meer speelelementen.
- De speelplek vervangen door vrije speelruimte met mogelijk kleine beweegaanleidingen zoals hoogteverschil, groen of objecten die op meerdere manieren gebruikt kunnen worden.
- Op slechte locaties de speelplek verwijderen en de plek een nieuwe functie geven. Hierbij wel altijd zorgen dat er in de omgeving genoeg speelplekken overblijven.

BESTAANDE SITUATIES



INSPIRATIE BEWEEGAANLEIDINGEN IN DE OPENBARE RUIMTE



Hoogteverschil biedt een meer uitdagende omgeving om in te bewegen wat aanzet tot meer verschillende beweegvormen.



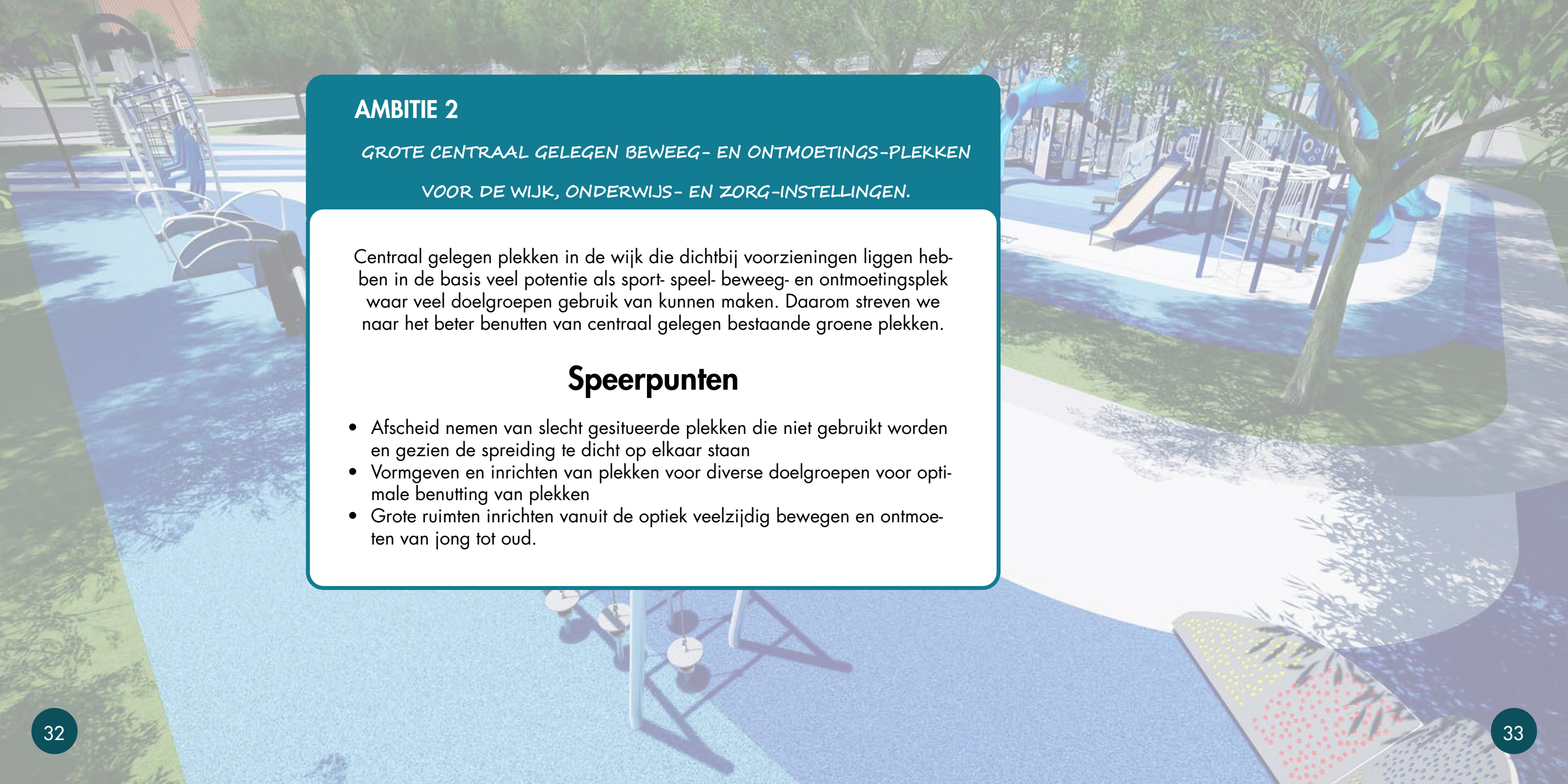
Bankje met een speels uiterlijk wat ook uitnodigt tot klimmen.



Stapstenen kunnen gebruikt worden om begroeide stukken groen toegankelijker en interessanter te maken.



Simpele onderdelen zoals een losse plank/ balk dagen evenwicht uit maar ook kruipen of verstoppertje.



AMBITIE 2

*GROTE CENTRAAL GELEGEN BEWEEG- EN ONTMOETINGS-PLEKKEN
VOOR DE WIJK, ONDERWIJS- EN ZORG-INSTELLINGEN.*

Centraal gelegen plekken in de wijk die dichtbij voorzieningen liggen hebben in de basis veel potentie als sport- speel- beweeg- en ontmoetingsplek waar veel doelgroepen gebruik van kunnen maken. Daarom streven we naar het beter benutten van centraal gelegen bestaande groene plekken.

Speerpunten

- Afscheid nemen van slecht gesitueerde plekken die niet gebruikt worden en gezien de spreiding te dicht op elkaar staan
- Vormgeven en inrichten van plekken voor diverse doelgroepen voor optimale benutting van plekken
- Grote ruimten inrichten vanuit de optiek veelzijdig bewegen en ontmoeten van jong tot oud.

Richtlijn spreiding beweeg- en ontmoetingsplekken

Doel van het toepassen van een spreidingsrichtlijn

- Het doel van het toepassen van een spreidingsrichtlijn van beweeg- en ontmoetingsplekken is het om ervoor te zorgen dat er op elke plek in het dorp sprake is van een goede spreiding van beweeg- en ontmoetingsplekken.
- Bij de spreiding wordt gekeken naar de maximale gewenste afstand tussen de beweeg- en ontmoetingsplekken in de woonwijken. De richtlijn maakt inzichtelijk waar voldoende of een tekort aan beweeg- en ontmoetingsplekken zijn.
- De afstanden in de spreidingsrichtlijn staan voor de maximale afstanden (hemelsbreed) voor bewoners van woonwijken tot plekken.

Uitgangspunten

Grote beweeg- en ontmoetingsplekken binnen circa 1.000 meter

- Bij voorkeur nabij voorzieningen zoals onderwijs- en zorginstellingen

Middelgrote beweeg- en ontmoetingsplekken binnen circa 200 - 500 meter

- Goed en veilig bereikbaar

Kleine speelplekken

- De spreidingsrichtlijn is niet van toepassing op de kleine speelplekken.

Bij de grote en middelgrote plekken is het van belang om goed zicht te hebben op barrières voor de toegankelijkheid van de plekken (drukke wegen, water en overige gevaarlijke infrastructuur).



AMBITIE 3

INTEGRATIE SPEEL- EN BEWEEGRUIMTE MET ANDERE RUIMTELIJKE OPGAVEN IN DE GEMEENTE

De gemeente Heusden gaat groeien. Meer woningen betekent nieuwe kansen om invulling te geven aan toekomstbestendige speel- en beweegruimte. Daarnaast kent Heusden de opgave om de gemeente klimaatbestendig te maken door vergroening en waterberging.

Wat willen we daarvoor doen?

- Beweeg- en ontmoetingsruimte koppelen aan de opgaven voor vergroening en waterberging
- Inzetten op natuurlijk spelen
- Voor het creëren van beweeg- en ontmoetingsruimte wordt verbinding gelegd met mogelijke mobiliteitsopgaven en -kansen
- Bij nieuwbouwprojecten direct rekening houden met ligging, grootte en invulling van beweeg- en ontmoetingsplekken

Ruimtelijke opgaven en beweeg- en ontmoetingsruimte

Uitgangspunten

- Zodra er sprake is van een ruimtelijke opgave in een gebied zal er direct gekeken moeten worden of in deze opgave beweeg- en ontmoetingsruimte ook meegenomen kan worden. Bij bijvoorbeeld woningbouw zou dit al in een vroege fase meegenomen moeten worden waarbij de spreidingsnormen en inrichtingsnormen meegenomen worden.
- Ook bij herinrichting van een gebied voor bijvoorbeeld wateropvang wordt er gekeken of er toegevoegde waarde gecreëerd kan worden gericht op bewegen en ontmoeten.
- Bij locaties die heringericht worden bij de transformatie van spelen naar bewegen en ontmoeten wordt altijd gekeken welke andere opgaven er zijn voor dit gebied.



Beweegaanleiding combineren met opgave voor water en/of groen

- Bij groen of waterbergingsopgaven kan er makkelijk gecombineerd worden met speelruimte.
- Bij realisatie van groen of waterberging in een gebied altijd kijken naar manieren om dit op een beweegvriendelijke manier te realiseren.
- Als er geen directe behoefte is aan nieuwe speelplekken richt de omgeving dan beweegvriendelijk in met beweegaanleidingen zoals slingerende wandelpaden, stapstenen of andere elementen.

Groene beweegcorridors

- Naast speelplekken is het ook belangrijk actief transport te faciliteren. Door groene beweegvriendelijke routes te creëren motiveer je mensen meer te bewegen.
- Vitaliteitsroutes zijn al opgenomen in het Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan van de gemeente Heusden. Door grote en middelgrote speelplekken in de buurt van deze routes te ontwikkelen versterk je de route en worden de speelplekken beter bereikbaar voor voetgangers en fietsers.
- Als grote en middelgrote speelplekken niet aan vitaliteitsroutes gekoppeld kunnen worden kan gekeken worden naar het creëren van groene corridors om de speelplek beter toegankelijk te maken voor voetgangers en fietsers. Een voorbeeld van waar zo'n groene corridor er kan komen is de Noord-Zuid as Drunen.



Voorbeeld Noord-Zuid as Drunen



Voorbeeld beweegcorridor Vlijmen



AMBITIE 4

INWONERS BETREKKEN BIJ HET (HER)ONTWIKKELEN VAN SPEELPLEKKEN

Om succesvolle speelplekken te creëren is het belangrijk om inwoners te betrekken bij de ontwikkeling van de speelplekken. Hierbij zal zowel worden gegaan op initiatieven van bewoners als het betrekken van bewoners als de gemeente zelf plekken ontwikkelt.

Speerpunten

- Met bewoners in gesprek gaan over initiatieven voor speelplekken om te zien of die binnen het gemeentelijk speelbeleid passen.
- Bij inrichting van speelplekken bewoners in de buurt mee laten denken over de inrichting.
- Als gemeente de kwaliteit en diversiteit van speelplekken bewaken.

A photograph of a man and a young boy playing soccer in a park. The man, wearing a light blue shirt and grey trousers, is on the left, looking down at the boy. The boy, wearing a light blue jacket and red shorts, is on the right, about to kick a soccer ball. The background shows a grassy field with trees and a fence.

Uitwerking speerpunten

- Goed passende initiatieven faciliteren, plekken voorgesteld en ontwikkeld door de wijk zelf worden vaak hoger gewaardeerd door omwonenden.
- Betrekken inwoners binnen het spreidingsgebied van de beweeg- en ontmoetingsplek. Voor grote plekken binnen een straal van circa één kilometer en voor middelgrote plekken circa tweehonderd meter.
- Scherp blijven op diversiteit binnen speelaanbod. Zorg dat zowel op kern als wijk niveau er een divers speelaanbod ontstaat voor verschillende doelgroepen.

5 WERKWIJZE GEMEENTE

Naast de hiervoor door beschreven ambities, speerpunten en uitgangspunten heeft de uitvoering nog enkele aandachtspunten in de werkwijze nodig. Deze worden hieronder weergegeven en zijn opgesteld door de gemeente zelf.

- Bij aanpassingen in de openbare ruimte wordt getoetst of er een opgave/kans ligt voor bewegen en ontmoeten en vice versa;
- Initiatieven op het gebied van bewegen en ontmoeten worden, afhankelijk van type en grootte van het initiatief, in een bredere context bekeken (wijk, kern, gemeente) om spreiding en diversiteit te waarborgen;
- Participatie vindt plaats met omwonenden, doelgroepen en professionals afhankelijk van de omvang, type inrichting en de locatie;
- Er wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht met jongerenwerk en andere professionals (fitness/bootcamp enz.) om programma's te draaien op grote beweeg- en ontmoetlocaties;

- Initiatieven van inwoners worden omarmd. Er worden afspraken gemaakt over kwaliteit, beheer en onderhoud en keuring. Dit kan per situatie verschillen.
- Initiatieven van inwoners moeten passen binnen de spelregels die gelden voor bewegen en ontmoeten.
- De prioriteit voor vervanging/uitbreiding/opheffing wordt enerzijds bepaald door de aanwezigheid van meerdere opgaven (en de daarbij behorende planning) en de onderhoudsstaat van de huidige speeltoestellen, anderzijds door energie in de wijk (initiatieven).
- Er wordt gestreefd naar open schoolpleinen en open sportparken. De haalbaarheid hiervan is maatwerk en zal in gesprekken met de besturen onderzocht worden.

6 KANSENKAARTEN

De kansenkaarten zijn ontstaan vanuit de bureau analyse, het veldbezoek, diverse interne sessies en de informatie-avond.

De kansenkaarten zijn tweeledig. Enerzijds geeft het gericht interessante locaties weer voor beweeg- en ontmoet ontwikkelingen, anderzijds biedt het de basis voor verdere ontwikkeling van de structuur en uitbreiding van interessante beweeg- en ontmoetomgevingen en netwerken. De genoemde en weergegeven locaties zijn daarmee niet maatgevend maar vormen de basis om mee verder te werken.





BASISONDERWIJS

VOORTGEZET ONDERWIJS

SPORTPARK

VEILIGE & AANTREKKELIJKE ROUTE LANGZAAMVERKEER

KANSEN

Speeltuinen status
 Te vervangen | Overige speeltuinen | Zit in project

Openbaar groen

Oppervlaktewater

Speeltuinen status
 Te vervangen | Overige speeltuinen | Zit in project



-  BASISONDERWIJS
 -  VOORTGEZET ONDERWIJS
 -  SPORTPARK
 -  VEILIGE & AANTREKKELIJKE ROUTE LANGZAAMVERKEER
 -  KANSEN
 -  BARIÈRE
- Speeltuinen status**
-  Te vervangen | |
 -  Overige speeltuinen |
 -  Zit in project



Herten
Schoolstraat 8
6049 BN Herten

Postbus 14
6040 AA Roermond

's-Hertogenbosch
Hambakenwetering 5-J
5231 DD 's-Hertogenbosch

Postbus 2309
5202 CH 's-Hertogenbosch